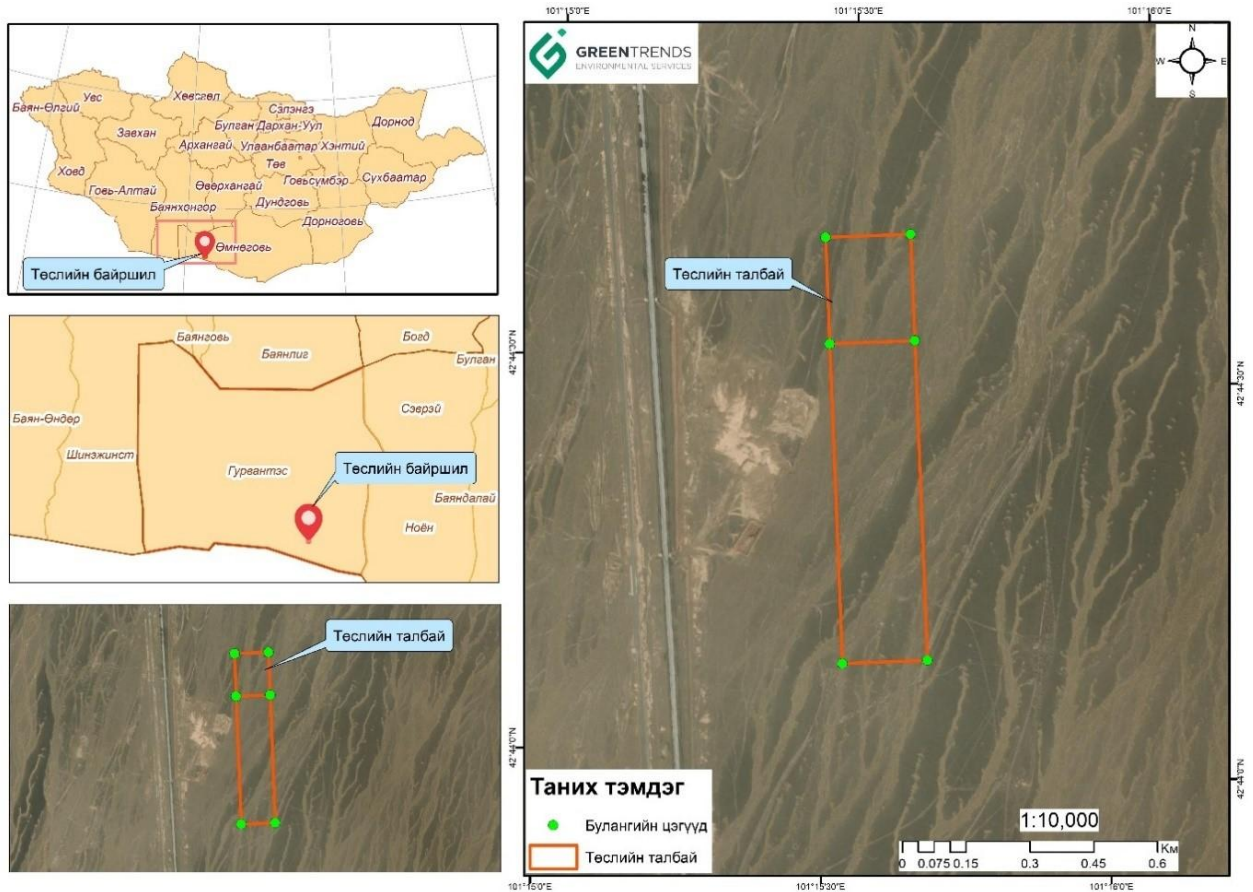

АГУУЛГА

1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА	1
2. ТӨСЛИЙН ТАЛБАЙ, ТҮҮНИЙ ОРЧНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ-ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ	4
3. ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ	6
4. БАЙГАЛТ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТ	9
5. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	10
6. ОРЧНЫ ТОХИЖИЛТ, НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	17
7. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	18
8. ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	19
9. ХОГ, ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	21
10. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР	23
11. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	25
12. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ НӨЛӨӨЛЛИЙН БҮСИЙН ОРШИН СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	27
13. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БОМТ-НИЙ НИЙТ ТӨСӨВ.....	28

1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

<p>1.1.1. Төслийн нэр</p>	<p>“Гаалийн хяналтын бүс байгуулах” төсөл</p>
<p>1.1.2. Төсөл хэрэгжүүлэгч:</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ “Өнөд түнш” ХХК ❖ Улсын бүртгэлийн дугаар: 1111017297 ❖ Регистрийн дугаар: 3655318 ❖ Хаяг: Өмнөговь аймаг, Гурвантэс сум, 4-р баг, Урт, үйлчилгээ 2, 211 тоот ❖ Утас: 89018917, 96151696
<p>1.1.3. Төслийн зорилго</p>	<p>“Өнөд Түнш” ХХК-ийн хэрэгжүүлэх төслийн зорилго нь Гаалийн хяналтын бүсэд нүүрс буулгаж, хадгалж, ачих үйл ажиллагаа явуулах ба орон нутагт ажлын байр нэмэгдүүлэх, Монгол улсын нутаг дэвсгэрт мөрдөгдөж буй хууль, дүрэм журмыг сахин биелүүлж урт хугацааны туршид Монгол улсын эдийн засаг, гадаад худалдааны тэнцэлд хувь нэмрээ оруулж, нүүрс тээвэрлэлт, логистикийн салбарт аюулгүй ажиллагааг эрхэмлэн, мэргэжлийн өндөр түвшинд үйл ажиллагаа явуулахад оршино.</p>
<p>1.2 Төслийн талбайн байршил</p>	<p>“Гаалийн хяналтын бүс байгуулах” төсөл нь Өмнөговь аймгийн Гурвантэс сумын 5-р баг буюу Бага-Овоо багийн нутаг Морин заг суурьшлын бүсэд хэрэгжинэ. Төслийн талбай нь Нарийн сухайтын бүлэг ордоос 30 орчим км зайд, Шивээхүрэн хилийн боомтоос 17.5 км зайд байрлана.</p>

Зураг 1. Төслийн талбайн байршил

Хүснэгт 1. Төсөл хэрэгжих талбайн солбицол

№	X	Y
1	684822.03	4734651.87
2	685020.82	4734673.88
3	685103.74	4733928.48
4	684904.96	4733906.37
15 га		
5	685020.82	4734673.88
6	684822.03	4734651.87
7	684794.51	4734900.35
8	684993.30	4734922.36
5 га		
Нийт төсөл хэрэгжих талбайн хэмжээ: 20 га		

1.3 Төслийн хүчин чадал

Төслийн нийт хамрах хүрээ 20 га талбайд хэрэгжих бөгөөд 183.3м*588м харьцаатай 10.8 га талбайд өдөрт дунджаар 40,000 тн ачаа буулгаж, ачих хүчин чадалтай байхаар төлөвлөж байна. Төслийн хэрэгжилтийн эхний шатанд өдөрт 33,400 тн орчим, сард 1,000,000 тн орчим нүүрс буулгаж, мөн тухайн хэмжээний нүүрсийг ачиж, Шивээхүрэн боомтоор нэвтрүүлнэ.

Үйлчилгээний нэр төрөл	Хэмжих нэгж	Хоногт хүчин чадал	Жилд хоног	Жилийн хүчин чадал
Нүүрс	тонн	40,000	300	12,000,000

Тайлбар: Талбайн эргэлтийн хүчин чадлаараа жилд 12,000,000 тн нүүрс гаргах хүчин чадалтай.

1.4 Ажиллах хүч

“Гаалийн хяналтын бүс байгуулах” төсөл нь нийт 88 ажилтантай байх ба ажилчдын орон тоо өндөр байх албан тушаал нь пүүний оператор, дугуйт ачигчийн оператор, хөдөлгөөн зохицуулагч зэрэг байна. Төслийн талбайд ажиллах ажилчид нь 15/15 ростероор ажиллах ба гэрээт кемп-д байрлана.

Хүснэгт 2. Төслийн ажиллах хүч

Албан тушаал	Ажилчдын орон тоо
Гаалийн хяналтын бүсийн менежер	2
Ээлжийн ахлах	4
Мэдээлэл технологийн инженер	2
Маркшейдер	2
Талбайн зохицуулагч	4
Гаалийн бүрдүүлэлтийн ажилтан	2
Пүүний оператор	8
Дугуйт ачигчийн оператор	2
Хөдөлгөөн зохицуулагч	8
Усны машины жолооч	2
Аж ахуйн ажилтан	2
Үйлчлэгч	2
ХЭМААБО-ны менежер	2
ХЭМААБО-ны ажилтан	4
НИЙТ	46

2. ТӨСЛИЙН ТАЛБАЙ, ТҮҮНИЙ ОРЧНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ-ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

Физик газарзүй: Төсөл хэрэгжих талбай нь бүс нутгийн газарзүйн байршлын хувьд Монголын говь цөлийн бүсийн өмнөд хэсэгт байрлаж Говь-Алтайн нурууны цаад цөлөрхөг бүсэд орших ба өндөр сүрлэг уулс, говь, тал, хөндий хоолойнууд олонтой бүс нутагт хамаарна.

Уур амьсгал: Тус төслийн талбай орчмын газар нутгийн жилийн дөрвөн улирлын төлөв байдал нь Монгол орны хойд хэсэг, Хангайн бүсээс эрс ялгаатай байдаг онцлогтой. Энд зуны улирал нартай, халуун-хуурай, заримдаа маш бүгчим, үргэлжлэх хугацаа нь өвлөөс 2 дахин урт байдаг. Хаврын улиралд огцом дулаан болж, хамгийн олон өдөр шороон ба элсэн шуургатай, нэн хуурай болдог. Хаврын хүчтэй салхины нөлөөгөөр хөрсний элэгдэл, эвдрэл үүсэж, уур амьсгалын зарим талын зохисгүй сөрөг нөлөөлөл үзүүлдэг. Харин намар нь зөөлөн дулаан ба намрын сүүлчээр сэрүүсэж, салхины хүч нэмэгддэг. Хавартаа маш хуурай бөгөөд салхи, шуурга ихтэй байна. Бүс нутгийн агаарын үнэмлэхүй их температур зуны улиралд 29-33°C, өвлийн улиралд хамгийн багадаа цельсийн -10 хэм хүртэл хүйтэрдэг байна.

Усан орчин: Өмнөговь аймгийн Гурвантэс сумын нутаг дэвсгэрт орших төслийн талбай нь ус зүйн мужийн тухайд Төв Азийн гадагш урсгалгүй ай савд багтах бөгөөд Монгол орны усны 29 сав газрын (БОАЖЯ, 2009) Алтайн өвөр говийн сав газарт хамаарах ба энэ сав газар нь нийт 211.156 км² талбайг хамран оршино. Төсөл хэрэгжих Гурвантэс сумын нутаг нь ус зүйн сүлжээ маш бага бөгөөд нэгж талбайд ноогдох голын нийлбэр урт нь 0.01 км/км²-ээс доош байдаг. Гол мөрний нийлбэр урсац 5мм-ээс доош, харин гадаргын урсац болон газар доорх урсац нь 5мм-ээс доош, жилийн дулаан үеийн ууршилт 1000мм-ээс дээш хэмжээтэй байна. Гол мөрний усны горимын хувьд зуны хур борооны усаар үерлэдэг сайр их тогтдог. Үүнд газар доорх ус 10%, хур борооны ус 90%-ийг эзэлдэг. Шивээхүрэн боомтын орчимд гадаргын усны эх үүсвэр болох булаг шанд, нуур тойром, гол горхи бүртгэгдээгүй байна.

Хөрсөн бүрхэвч: Төслийн талбай нь Монгол орны хөрс-газарзүйн мужлалаар Төв Азийн Говийн их мужийн холимог бүсшилийн хэв шинж бүхий Говийн их мужийн өргөргийн бүсшилийн хэв шинж бүхий цөлийн бор саарал хөрсний 15-р тойргийн нутагт хамрагдана. Дээрх тойргуудад дундаж өндөртэй, хад асга бүхий уулсаар сул хөгжилтэй, сайр чулуурхаг, уулын цөлөрхөг хээрийн цайвар бор хөрс, уулс хоорондын уудам хөндий болон ухаа гүвээт толгодоор заримдаг цөлийн цайвар бор хөрс, говийн бор хөрс тархах бол уулан дундах хуурай сайр, уулын бэлийг хэрчиж тогтсон хуурай сайруудаар сул хөгжилтэй сайрын элсэн

хөрс тархах бөгөөд сайр өргөжин гүн багасах үед арал хэлбэрээр хэт хуурай цөлийн борзон болон цөлийн гөлтгөнөт бор хөрс өргөн тархалттай тохиолдоно.

Сүүлийн жилүүдэд говийн бүс нутагт уул уурхайн олборлолтын үйл ажиллагаа эрчимжиж, тэр хэмжээгээр газрын гадаргын төрх байдалд өөрчлөлт орж, улмаар нэлээд хэмжээний газар нутагт хурдас чулуулгийн овоолго шороо, ухагдсан нүх, карьерууд бий болсон нь тухайн бүс нутгийн хөрс, ургамлан нөмрөгт сөргөөр нөлөөлөх болсон байна. Тухайлбал, нүүрс, зэс болон бусад байгалийн баялгийг хамгийн ойр байрлах БНХАУ-руу тээвэрлэхэд олон тооны шороон замууд бий болсон нь говийн эмзэг хөрсийг доройтуулж, хөрсний жижиг хэсгүүд салхиар зөөгдөж эвдрэлд орох нөхцөлийг бүрдүүлсээр байна. Мөн малын тоо толгой нэмэгдэж бэлчээрийн даац хэтэрч байгаа учраас элсжилт нэмэгдэх, худаг уст цэгүүд орчмын хөрсний талхагдал доройтол ихсэж байна.

Ургамлан нөмрөг: Өмнөговь аймгийн Гурвантэс суманд байрлах төслийн талбай нь Монгол орны ургамал газарзүйн тойргоор Алтайн өвөр говийн цөлийн тойрогт хамаарагддаг. Төслийн талбай нь цөлийн ургамалжилтай. Энэ тойрогт 383 зүйл ургадгаас зөвхөн 12 зүйл ургамал байдаг.

Амьтны аймаг: Төслийн талбай орчим нь Монгол орны хөхтөн амьтдын тархцын мужлалаар Алтайн өвөр говийн тойрогт хамаарагдаж байна. Төслийн талбай нь говийн нам уулс, толгод хоорондын хөндий хотос газарт байрлана. Шивээхүрэн боомтыг түшиглэсэн суурьшлын бүс, тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөн, хатуу хучилттай зам зэргийн нөлөөгөөр амьтдын амьдрах орчин хуваагдаж, амьтдын тархац нутаг хумигдсан. Хээрийн судалгааны явцад тус төслийн талбай орчимд хар сүүлт зээр, бор туулай гэсэн 2 зүйл хөхтөн амьтныг бүртгэсэн. 13 зүйлийн шувуу бүртгэгдсэн бөгөөд 13 зүйл шувуудын дотор Олон улсын хэмжээнд “Эмзэг” Нөмрөг тас байгаа бол Бүс нутгийн хэмжээнд “Эмзэг” Монгол хулан жороо байна. Мөлхөгч амьтан бүртгэгдээгүй болно.

3. ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

Өмнөговь аймгийн Гурвантэс сумын 5-р баг буюу Бага-Овоо багийн нутагт хэрэгжих “Гаалийн хяналтын бүс” байгуулах төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчин, нийгэмд үзүүлж болзошгүй нөлөөллийн үнэлгээний талаар авч үзнэ. Бүлэг тус бүрд дараах мэдээллүүд багтсан. Үүнд:

- Нөлөөллийн эх үүсвэрүүд /гол асуудлууд/ болон нөлөөллийн тухай
- Үнэлгээний орон зайн цар хүрээ, техникийн болон цаг хугацааны хамрах хүрээний тодорхойлолт
- Төслийн үргэлжлэх бүхий л хугацааны туршид үүсэж болзошгүй нөлөөллийн тодорхойлолт болон сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ

Нөлөөллийн үнэлгээг үнэлгээгээр тодорхойлсон хүлээн авагчид буюу нөөцөд үзүүлж болзошгүй нөлөөллийн зэрэглэлийг үнэлгээний шалгуурын дагуу тогтоож үнэлэн, болзошгүй сөрөг нөлөөллөөс зайлсхийх, бууруулах, төслийн үр шимийг дээшлүүлэх арга хэмжээ боловсруулав.

Хүснэгт 3. Нөлөөллийн шинж чанар, төрөл

Шинж чанар, төрөл	Тодорхойлолт
Эерэг	Суурь нөхцөлийг сайжруулж, эерэг өөрчлөлт бий болгох нөлөөлөл
Сөрөг	Суурь нөхцөлийг дордуулж, таагүй шинэ хүчин зүйл бий болгох нөлөөлөл
Шууд	Төслийн төлөвлөсөн үйл ажиллагаа болон байгаль орчин/хүлээн авагчид хоорондын шууд харилцаанаас үүссэн нөлөөлөл
Дам	Төслийн үр дагавраар бий болох бусад үйл ажиллагаанаас үүсэх нөлөөлөл

Нөлөөллийг “зэрэглэл”-ээр нь авч үзвэл: Нөлөөллийн хэмжээ, нөлөөлөл үүсэх магадлалыг зэрэглэл гэнэ. Нөлөөллийн хэмжээ (заримдаа хүндрэлийн зэрэг гэдэг) гэдэг нь нөлөөллийн цар хүрээ, үргэлжлэх хугацаа, эрчим юм. Хүснэгт 20-д нөлөөллийн зэрэглэл тодорхойлох шалгуурыг тоймлон харуулав. Нөлөөллийн хэмжээ, магадлалыг тогтоосны дараа нөлөөллийн зэрэглэлийг Хүснэгт 18 болон Хүснэгт 19-д заасан матрицаар тогтоов.

Нөлөөллийн зэрэглэлийг итгэл үнэмшлийн (итгэлцүүрийн зэрэг) зэргээр тодорхойлдог. Таамаглалын итгэл үнэмшил нь тодорхойгүй байдал юм. Тухайлбал нөлөөллийн үнэлгээ хийхэд мэдээлэл дутмаг байх. Итгэл үнэмшлийн зэргийг бага, дунд, өндөр хэмээн илэрхийлдэг.

Хүснэгт 4. Зэрэглэлийн тодорхойлолт

Зэрэглэлийн тодорхойлолт	
Маш бага	Тодорхой үйл ажиллагаанаас байгалийн нөөц болон хүлээн авагч ямар ч нөлөөлөлд өртөхөөргүй маш бага хэмжээний нөлөөллийн зэрэглэл. Эсвэл таамаглаж буй нөлөө нь “маш бага”, “үл мэдэгдэх”, “ажиглагдахгүй” нөлөөлөл.
Бага	Нөлөө үүсэх боловч түүний хэмжээ нэлээн бага бөгөөд нөлөөлөл бууруулах арга хэмжээ хэрэгжүүлсэн ч бай, хэрэгжүүлээгүй байсан ч стандартын түвшинд байна. Хүлээн авагчид үзүүлэх нөлөөлөл бага.
Дунд	Стандартын түвшинд байна. Нөлөөллийг хамгийн бага боломжтой түвшинд хүргэж бууруулах боломжтой. Гэхдээ энэ нь “Дунд”-аас “бага” нөлөөлөлд хүргэнэ гэсэн ойлголт биш хэдий ч нөлөөлөл бууруулах арга хэмжээг үр дүнтэй, үр ашигтай хэрэгжүүлэх боломжтой.
Их	Стандартын түвшнээс хэтэрч магадгүй ба өндөр ач холбогдолтой/мэдрэмтгий нөөц/хүлээн авагч их хэмжээний нөлөөлөлд өртөнө. БОННУ-ний зорилго нь Төслөөс үлдэгдэл нөлөөлөл гаргахгүй байх, удаан хугацаанд үргэлжлэх, том газар нутагт илрэх нөлөөлөл үүсгэхгүй байхад чиглэнэ. Нөлөөлөл бууруулах бүх боломжит арга хэмжээ авсан ч зарим томоохон нөлөөлөл үлдэж болзошгүй. Бүтээн байгуулалтын нөлөөлөл үүнд орно. Төслийн талаар шийдвэр гаргахад эдгээр сөрөг хүчин зүйлийг хөдөлмөр эрхлэлт зэрэг эерэг хүчин зүйлтэй харьцуулах нь зохицуулагч, оролцогч талуудын үүрэг юм.

Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний дүгнэлт

“Гаалийн хяналтын бүс” байгуулах төслийн бүтээн байгуулалтын явц болон төслийн хэрэгжилтээс агаарын чанар, хөрс, газрын доорх ус, ургамлан нөмрөг болон амьтны аймаг зэрэг байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсгүүдэд сөрөг нөлөөллийг үзүүлэхээр байна.

Төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд үзүүлэх нөлөөллийг байгаль орчны бүрэлдэхүүн тус бүр дээр тооцсон ба нийт 24 болзошгүй сөрөг нөлөөллийг тодорхойлсон. Үүнээс 13 буюу 54% нь бага, 9 буюу 38% нь дунд, 2 буюу 8% нь их гэсэн нөлөөллийн зэрэглэлд хамаарагдаж байна. Төслөөс байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсгүүдэд их сөрөг нөлөө үзүүлэх үйл ажиллагаа бага байна. (Хүснэгт 33).

Хүснэгт 5. Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний дүгнэлт

Байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсэг	Нөлөөллийн үнэлгээ			Нийт
	Бага	Дунд	Их	
Агаарын чанар	3	4	1	8
Хөрсөн бүрхэвч	4	2	1	7
Усан орчин	3	1	-	4
Ургамлан нөмрөг, Амьтны аймаг	3	2	-	5
Нийт (тоогоор)	13	9	2	24
Нийт (хувиар)	54	38	8	100.00

4. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТ

Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 31-р зүйл болон 2012 онд шинэчлэн батлагдсан байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хуульд (Төрийн мэдээлэл, 2012 оны 22 дугаар) аливаа төслийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний бүрдэл хэсэг болох байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөнд байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээгээр тогтоосон сөрөг нөлөөллийг багасгах, арилгах арга хэмжээ, тэдгээрийг хэрэгжүүлэх хугацаа, шаардагдах хөрөнгө зардлыг тусгасан байхаар заасан. Хуулийн дээрх шаардлагын дагуу төслийн үйл ажиллагаанаас тухайн нутгийн байгаль орчинд үзүүлэх гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүдийг бууруулах арга хэмжээ, шаардагдах хөрөнгө зардлын хамт тодорхойлж, баримтлах хууль, дүрэм журам, стандартуудыг хамтатган байгаль хамгаалах төлөвлөгөөг боловсруулав. Гаалийн хяналтын бүс байгуулах төслийн БОМТ-г Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2019 оны 10 дугаар сарын 29 –ний өдрийн А/618 тоот тушаалын хавсралт батлагдсан “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам”-д заасны дагуу хийж гүйцэтгэсэн.

Хүснэгт 6. БОМТ-г хэрэгжүүлэх зардал, 2026

№	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө	Нийт зардал.төг	
1	Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө	4,230,000
		Ногоон байгууламжийн төлөвлөгөө	8,527,500
		Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	200,000
		Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	2,985,000
		Удирдлага зохион байгуулалтын авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө	700,000
2	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	1,900,000
3	Талуудад БОМТ-ийн тайланг тайлагнах, хэлэлцүүлэх		500,000
Нийт зардал		19,042,500	

5. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал. төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал. төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрхзүйн баримт бичиг
1. АГААРЫН ЧАНАРТ ҮЗҮҮЛЭХ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ									
1.1	Талбайд нүүрс ачиж,буулгаж, хадгалах үед агаарт нүүрсний тоосжилт үүсэх	Тоосжилтыг бууруулах зорилгоор нүүрс ачиж буулгах талбайг тойруулан 6-7м өндөртэй салхинаас хамгаалалтын торон хашааг байгуулах, эвдрэл гэмтэл үүссэн тохиолдолд тухай бүрд засварлах	Бүтээн байгуулалтын үйл ажиллагаа явагдах хугацаанд салхины хүч ихээр нэмэгдэх үед	удаа	ҮАЗ	1	ҮАЗ	Жилд 1 удаа	MNS 6063:2010 Агаарын чанар, хот суурин газрын гадаад орчны агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэм хэмжээ
1.2	Үйл ажиллагаанаас үүсэх тоосжилт	Төслийн үйл ажиллагаа, машин техникийн хөдөлгөөнөөс үүдсэн тоосжилтыг зориулалтын бодис ашиглан дарах	Төслийн талбай	-	ҮАЗ	-	ҮАЗ	Барилгын ажил болон үйл ажиллагааны туршид	
1.3		Нарийнсухайт–Шивээхүрэн боомт чиглэлийн хатуу хучилттай авто замаас уулзвар, гарц шинээр гаргаж, тухайн орц, гарцыг тоосжилтоос сэргийлэх, замын	Төслийн талбай	-	ҮАЗ	-	ҮАЗ	Барилгын ажлын үед	Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага MNS5885:2008

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал. төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал. төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрхзүйн баримт бичиг
		хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах, аваар ослоос урьдчилан сэргийлэх зорилгоор цемент бетон суурьтайгаар байгуулах. /14 метр өргөн, 60 м урт/							MNS 5013:2009 Бензин хөдөлгүүртэй автомашин. Утааны найрлага дах хорт бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ ба хэмжих арга MNS 5014:2009 Дизель хөдөлгүүртэй автомашин. Утааны тортогжилтын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ ба хэмжих арга MNS ISO 3929:2014
1.4	Барилгын материал, ажиллах хүч, тоног төхөөрөмжийг төслийн талбай руу тээвэрлэж буй тээврийн хэрэгслийн хөдөлгүүрийн түлшний шаталтаас CO, SO ₂ , NO _x болон PM10 зэрэг агаар бохирдуулагчид ялгарна.	Төслийн талбай дотор, тээврийн зам дагуу, хог хаягдлыг цэг орчимд болон тээврийн машины зогсоолын орчимд агаарын бохирдуулагчийг хэмжих хяналтын цэг байгуулж, хэмжилт хийх	Төслийн талбай	удаа	300,000	1	300,000	Барилгын ажлын хугацаанд 1 удаа	
1.5	Ажилчдын ахуйн хог хаягдлыг шаардлага хангасан нөхцөлд түр хадгалаагүй болон тогтмол төвлөрсөн хог хаягдлын цэг рүү	Хогийг ангилах, зориулалтын хогийн саванд хаяж байх, тогтмол хог хаягдлын төвлөрсөн цэг рүү ачуулж байх	Төслийн талбай	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөнд тусгав.				Үйл ажиллагааны туршид	Хог хаягдлын тухай хуулийн 10.2.4-р зүйл, 4-р бүлэг

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал. төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал. төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрхзүйн баримт бичиг
	зөөвөрлүүлээгүйн улмаас агаар бохирдох								
1.6	Төслийн талбайд зочлох гадны тээврийн хэрэгсэл зогсох зогсоолын талбай байхгүйн улмаас машин техник зөвшөөрлийн бус талбайд зогсож хөрс талхлах, шаардлагагүй үед машин асаалттай байснаар түлш шаталтаас үүсэх агаар бохирдуулагч ялгарна.	Төслийн талбайд машин зогсох зогсоолын талбайг бэлдэх	Зогсоолын талбай	м ²	ҮАЗ	-	ҮАЗ	Ажил эхлэх үед	MNS5013:2009. Бензин хөдөлгүүртэй автомашин утааны найрлага дах хорт бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ ба хэмжих арга MNS5014:2009. Дизель хөдөлгүүртэй автомашин – утааны тортогжилтын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ ба хэмжих арга
2. УСАН ОРЧИН (ГАДАРГЫН БОЛОН ГАЗРЫН ДООРХ)									
2.1.	Бүтээн байгуулалтын үе болон ажилчдын хэрэглээнд гүний ус	Усыг үр ашигтай хэрэглэх талаар ухуулга, сурталчилгааг ажилчдад хийх, мэдээллийн хуудсыг хяналтын	Төслийн талбай	удаа	70,000	4	280,000	Улиралд 1 удаа	Усны тухай болон холбогдох дүрэм журам

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал. төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал. төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрхзүйн баримт бичиг
	ашигласнаар усны нөөцөд нөлөөлөх	зарын самбарт, нийтийн бие засах газар байрлуулж шинэчилж байх							
2.2.	Усыг зөвшөөрлийн бус эх үүсвэрээс, эрүүл мэндийн шаардлага хангаагүй ус хэрэглэх болон усны эх үүсвэртэй зүй зохисгүй харьцаж гачигдал, бохирдол үүсгэх	Ажилчдын ахуйн хэрэглээнд хэрэглэх ус ашиглалтыг хэмнэлттэй байлгах зорилгоор ус хэмнэгч цорго болон хошууг байршуулах	Төслийн талбай	-	ҮАЗ	-	ҮАЗ	Үйл ажиллагааны турш	Усны тухай болон холбогдох дүрэм журам
3. ГАЗРЫН ГАДАРГА БОЛОН ХӨРСӨН БҮРХЭВЧ									
3.1	Шатах, тослох материал нефтийн бүтээгдэхүүн алдагдах, асгаралт үүссэнээр хөрсөн бүрхэвч бохирдох	ШТМ асгарах, алдагдах үед ашиглах хувийн хамгаалах хэрэгсэл, асгаралт болсон тохиолдолд саармагжуулах хэрэгслийг төслийн талбайд байрлуулах. /элс, хоосон сав, бортого, бортого онгойлгогч, наалддаг шошго, металл юүлүүр, хүрз, хогийн шүүр,	Төслийн талбай	багц	600,000	1	600,000	Жилд 1 удаа	MNS5850:2019. Хөрсний чанар. Хөрсөнд агуулагдах бохирдуулах бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал. төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал. төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрхзүйн баримт бичиг
		хориглох тэмдэг болон тууз зэрэг/							
3.2	Хатуу, шингэн хог хаягдлын улмаас хөрс бохирдох	Хог хаягдлыг ангилан ялгаж гэрээт байгууллагаар сар бүр төслийн талбайгаас тогтмол зөөвөрлүүлэх	Төслийн талбай	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөнд тусгав.				Үйл ажиллагааны туршид	Хог хаягдлын тухай хуулийн 10.2.4-р зүйл, 4-р бүлэг
3.3		Зориулалтын хог хаях цэгээс бусад газар хог хаягдал хаяхгүй байх, хог хаягдлыг ангилан ялгах арга хэмжээг хэвшүүлэх талаар ажилчдад заавар зөвлөгөө өгөх сургалт зохион байгуулах, самбар пайз байрлуулах	Төслийн талбай	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөнд тусгав.				Үйл ажиллагааны туршид	Хог хаягдлын тухай хууль
3.4	Доторлогоогүй бохирын нүх ашиглахад хөрсөнд нян, хөгц, мөөгөнцрийн бохирдол үүсгэнэ	Бохирын септик систем ашиглах	Ариун цэврийн байгууламж	ширхэг	ҮАЗ	1	ҮАЗ	Үйл ажиллагааны эхлэх үед	MNS 5850:2019, “Хөрсний чанар, хөрсөнд агуулагдах бохирдуулах бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
3.5		Шингэн хаягдал хаях цооног /септик танк/ дах бохирдлын хэмжээг хянах, хэмжээ дүүрсэн үед соруулах	Ариун цэврийн байгууламж	удаа	150,000	10	1,500,000	Үйл ажиллагааны туршид	

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал. төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал. төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрхзүйн баримт бичиг
3.6	Ажилчид засмал зам талбайгаар яваагүйн улмаас хөрс талхлагдах	Ажилчдыг засмал зам талбайгаар явахыг сануулсан тэмдэглэгээ байршуулах,	Төслийн талбай	ширхэг	25,000	2	50,000	Үйл ажиллагааны турш	
4. БИОЛОГИЙН ОЛОН ЯНЗ БАЙДАЛ									
4.1	Төслийн хүрээнд бүтээн байгуулалт хийгдэж зарим талбайг хатуу хучилттай болгосноор ургамлан нөмрөг устаж шууд нөлөөлөлд өртөнө.	Төслийн талбайд олон наст ургамал тарьж, зүлэгжүүлэх, мод тарих ажлыг мэргэжлийн байгууллагын тусламжтайгаар хийж гүйцэтгэх	Төслийн талбай	Ногоон байгууламжийн төлөвлөгөөнд тусгав.			Бүтээн байгуулалтын ажлын дараа	MNS 5918:2023 “Эвдэрсэн газрыг ургамалжуулах. Техникийн ерөнхий шаардлага”.	
4.1.	Амьтад дуу чимээ, тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөн, гэрлийн нөлөөгөөр байршиж буй газар нутгаасаа үргэх, дайжих	Ховор болон нэн ховор амьтад, тэдгээрийн нүүдэл, шилжилт хөдөлгөөн, мөн төслийн талбайн дотор болон гадна анхаарал болгоомжтой зорчих	Төсөл хэрэгжих сум орон нутагт	ширхэг	15,000	100	1,500,000	2026 онд үйл ажиллагаа эхэлснээс хойш	Амьтны тухай хууль

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал. төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал. төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрхзүйн баримт бичиг
4.2.	Төслийн талбай түүний ойр орчимд хог хаягдлыг ил задгай цуглуулснаас мал амьтад тэжээл хайж ирэх орогнох, хордож болзошгүй	Хог хаягдлыг ангилан зориулалтын битүү саванд байршуулах, битүүмжлэлийг байнга хянаж шалгах	Төслийн талбай		Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөнд тусгав.			Үйл ажиллагааны турш	Хог хаягдлын тухай хууль
НИЙТ						4,230,000			

6. НОГООН БАЙГУУЛАМЖИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

№	Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн зорилт	Арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хэмжээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал. төг	Нийт зардал.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
6.1	Ногоон байууламж байгуулах	Төслийн нийт талбайн (20га) 10 хувиас багагүй талбайд үрсэлгээ хийж, бут сөөг тарьснаар орчны өнгө үзэмжийг сайжруулж тохижуулах	Төслийн нийт талбайн (20 га) 10 хувиас багагүй талбайд (2 га)	м ²	20,000	-	8,527,500	2025, 2026 онд тарьж ургамалжуулах	Газар шорооны ажлын үеийн үржил шимт хөрс хуулалт, хадгалалт”, MNS 5914:2008 Байгаль орчин. Эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлт. Нэр томьёо, тодорхойло
НИЙТ				8,527,500					

7. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Одоогоор төсөл хэрэгжих талбай орчимд барилга угсралт, газар шорооны ажлын явцад соёлын өв олдоогүй ч үйл ажиллагааны явцад олдохыг үгүйсгэж болохгүй. Тиймээс үйл ажиллагааны явцад соёлын өв олдсон тохиолдолд Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуулийн 30.4-т заасны дагуу олдворыг илрүүлсэн өдрөөс хойш 30 хоногийн дотор сумын бүртгэл мэдээллийн санд заавал бүртгүүлнэ.

Хэрэв үйл ажиллагааны явцад соёлын өв илэрсэн олдсон тохиолдолд Соёлын өвийг хамгаалах хуулийн дагуу арга хэмжээ авах үйл ажиллагааг түр зогсоон холбогдох мэргэжлийн байгууллагаар, олдворыг гэмтээхгүйгээр авран хамгаалах малтлага судалгааг хийлгэж ажиллана.

8. ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

№	Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал.төг	Нийт зардал.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
8.1	Газар хөдлөл	Орон нутгаас зохион байгуулах газар хөдлөлийн аюулын үед авах хариу арга хэмжээний талаарх мэдлэг өгөх сургалт хөтөлбөр болон турших дасгал сургуулилалтад ажилчдыг хамруулах	Нэгж сургалт	удаа	Жилд 1 удаа	ХАБЭА-н зардлаас	3 дугаар улиралд	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/
8.2	Үер	Хаврын шар ус, хур бороо элбэгтэй үед үерт автахаас сэргийлж ус зайлуулах суваг хоолой, даланг технологийн дагуу мэргэжлийн байгууллагаар хийлгэх	Хаврын шар ус, хур бороо элбэгтэй үед үерт автахаас сэргийлж ус зайлуулах суваг хоолой, даланг технологийн дагуу мэргэжлийн байгууллагаар хийлгэх	метр	ҮАЗ	ҮАЗ	2 дугаар улиралд	MNS 4968:2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага. MNS 4969:2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуйн сургалтын зохион байгуулалт үндсэн дүрэм MNS 5390:2004 Цахилгааны галын аюулгүй байдал.
8.3	Халдварт өвчин	Хоолны газрын эрүүл ахуйг сахиулах, ажилчдын хувийн эрүүл ахуйг сахиулах дадал зуршлыг хэвшүүлэх талаар мэдээлэл олгох сургалт зохион байгуулах	Нийт ажилчид болон хоол үйлдвэрлэлийн ажилчдад	2	100,000	200,000	ХАБЭА-н батлагдсан сургалтын хөтөлбөрийн дагуу	

8.4	Үйл ажиллагааны осол гэмтэл	Ажилчдыг хөдөлмөр хамгааллын хувцас хэрэгслээр хангах		ХАБЭА-н зардлаас			Үйл ажиллагааны туршид	Ерөнхий шаардлага. MNS ISO 13688:2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа эрүүл ахуй. Хамгаалалтын хувцас. Ерөнхий шаардлага. MNS 4992:2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуй. Химийн хорт бодисын ангилал ба аюулгүй ажиллагааны ерөнхий шаардлага. Галын аюулгүй байдлын тухай хуулийн 16.1.7 MNS 5566:2020 Галын аюулаас хамгаалах. Аж ахуйн нэгж, байгууллага барилга байгууламжид гал унтраах анхан шатны багаж хэрэгслийн зайлшгүй байх шаардлага, норм
8.5		Бүх ажилчдад ажил эхлэхийн өмнө хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа өгөх, хамрагдаагүй ажилчдыг тухайн өдөрт ажиллахыг хориглох	Нийт ажилчид	-	-	-	Үйл ажиллагааны туршид	
8.6		Анхан тусламжийн багаж, эмийн санг шинэ ажилчдын байранд байрлуулах	Шинэ ажилчдын ажлын байранд	-	-	-	Үйл ажиллагаа эхлэх үед	
8.7	Тоног төхөөрөмжийн эвдрэл гэмтэл гарах	Тоног төхөөрөмжийг тогтмол шалгаж засвар үйлчилгээг тогтмол хийх, бүртгэл хөтлөх.	Нийт ашиглах ТТ, ММ тоо оруулах	-	-	-	Үйл ажиллагааны туршид	
НИЙТ				200,000				

9. ХОГ, ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

№	Хог хаягдлын ангилал	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал.төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал. төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
9.1	Ахуйн хог хаягдал	Хог хаягдал түр хадгалах цэг орчимд тогтмол ариутгал, цэвэрлэгээ хийх	Төслийн талбай	удаа	-	10	360,000	Сард 1 удаа	Хог хаягдлын тухай хууль; Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2017 оны 12 дугаар сарын 12-ны өдрийн А/349 дугаар тушаалын хавсралт.Эх үүсвэрээс гарах хог хаягдлын кодчилсон жагсаалт, тэдгээрийн зэрэглэл; Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага MNS 5344 : 2011 стандарт;
9.2		Хог хаягдлыг ангилан ялгаж, хог хаягдлыг гэрээт ААН (тохижилт үйлчилгээний ОНӨААТҮГ)-ээр төслийн талбайгаас тогтмол зөөвөрлүүлэх	Гэрээт байгууллага	удаа	412,500	6	2,475,000	Үйл ажиллагаа эхлэх үед сар 1 удаа	
9.3		Ажилчдад хог хаягдлаа бууруулах, ангилан ялгах талаар дадал зуршил эзэмшүүлэх сургалтад хамруулах, мэдээллийн самбарт мэдээлэл байршуулах	Төслийн талбай	ширхэг	75,000	2	150,000	Үйл ажиллагаа эхлэх үед	

9.4	Аюултай хог хаягдал	Аюултай хог хаягдал үүсгэгчээр бүртгүүлж, тусгай зөвшөөрөл бүхий байгууллагатай гэрээ байгуулах	Төслийн талбай	1 удаа	-	-	-	Үйл ажиллагаа эхлэх үед мэргэжлийн байгууллагатай гэрээ байгуулна	Засгийн газрын 2018 оны 116 дугаар тогтоолын 1 дүгээр хавсралт. Аюултай хог хаягдлыг түр хадгалах, цуглуулах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, устгах болон бүртгэх, тайлагнах журам,
9.5		Аюултай хог хаягдлын ангилан ялгаж бүртгэл хөтлөх	Төслийн талбай	-	-	-	-	-	
9.6		Ангилан ялгасан аюултай хог хаягдлыг эрх бүхий байгууллагад гэрээний дагуу нийлүүлэх	Төслийн талбай	удаа	Гэрээний дүнгээр	Хуульд заасан хугацаагаар	ҮАЗ	Үйл ажиллагаа эхлэх үед	
НИЙТ				2,985,000					

10. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР

№	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Хугацаа ба давтамж	Давтамжийн тоо	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Тайлбар	Баримтлах стандарт, арга, аргачлал
10.1	Тоосжилт (PM ₁₀ , PM _{2.5}); орчны дуу шуугиан; Агаар бохирдуулагчийн SO ₂ , NO ₂ , CO;	1.нүүрс буулгах талбай, 2.ажилчдын оффис, 3.авто зогсоол)	Жилд 1 удаа	1	300,000	300,000	Салхины зонхилох чиглэл болон эх үүсвэрүүдийн байршил дахь агаар бохирдуулагчийн тархалтыг гаргахад төлөөлөх чадвартай цэгт	MNS 5885:2008 Агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэм хэмжээ. Техникийн ерөнхий шаардлага; MNS 0012-1-015:1987. Чимээ шуугиан–Ажлын байрны чимээ шуугианыг хэмжих арга; MNS 5365:2004 Агаарын чанарын ерөнхий асуудал. Нарийн ширхэгтэй тоосыг тодорхойлох
10.2	Ялзмаг, урвалын орчин (рН), давсжилт, карбонат (CaCO ₃), хөдөлгөөнт кали (K ₂ O), хөдөлгөөнт фосфор (P ₂ O ₅), механик бүрэлдэхүүн Хүнд метал	1.Хогийн цэг, 2.Төслийн талбайн хатуу хучилтгүй талбай 3. Төслийн талбайн гадна талд	Жилд 1 удаа	3	200,000	600,000	Хүнд метал (Pb), (Cd), (Cr), (Zn), (Ni), (Hg), (As)	MNS 3298:1991 Шинжилгээний дээж авахад тавигдах ерөнхий шаардлагууд; MNS 5850:2019 Хөрсний чанар. Хөрсөнд агуулагдах бохирдуулах бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ;
10.3	Ургамлын зүйлийн тоо, арви бүрхэц, төслийн гаднах	Төслийн талбайд байх ургамлан нөмрөг бүхий талбай болон	1 удаа	1удаа	500,000	500,000	6-7 дугаар сард	Ургамлын бичиглэл хийх, бүрхцийг тодорхойлох аргачлал

№	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Хугацаа ба давтамж	Давтамжийн тоо	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Тайлбар	Баримтлах стандарт, арга, аргачлал
	талбайн биомасс тодорхойлох.	төслийн талбайн гадна талд						
10.4	Усны хими болон физикийн үзүүлэлт, хүнд металл	Худгийн ус	Улиралд 1 удаа	4	100,000	400,000	Үйл ажиллагаанд ашиглах худгийн ус	MNS 0900:2018 Ундны ус, эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ.
10.5	Цэвэрлэх байгууламжийн гаралгаас дээж авч ахуйн бохир ус шинжлүүлэх	Ахуйн бохир ус	Сард 1	Үйл ажиллагаа эхэлснээс хойш	50,000	100,000	Үйл ажиллагаа эхэлснээс хойш хаягдал уснаас сард 1 удаа дээж авна.	MNS4943 2015
НИЙТ					1,900,000			

11. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

№	Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Урьдчилан тооцсон төсөв	Хэрэгжүүлэх хуваарь	Хариуцсан албан тушаалтан	Тайлбар
1	Байгаль орчны удирдлага зохион байгуулалтын арга хэлбэрийг үйл ажиллагаандаа хэрэгжүүлэх чиглэлээр үүрэг хариуцлагын дотоод журам боловруулж мөрдөх	-	1 дүгээр улиралд	Байгаль орчны мэргэжилтэн, Удирдлага	
2	Эх үүсвэрээс гарах хог хаягдлын кодчилсон жагсаалт, тэдгээрийн зэрэглэлийн дагуу хог хаягдлын төрөл, кодыг тогтоон ялгаж бүртгэл хөтлөх	-	Үйл ажиллагаа эхлэх үед	Байгаль орчны мэргэжилтэн, Кемп менежер	
3	Байгаль орчныг хамгаалах, осол, гал түймэр, гэнэтийн ослоос урьдчилан сэргийлэх, осол гарсан тохиолдолд шуурхай хэрэгжүүлэх арга хэмжээг зохион байгуулах талаар сургалтыг мэргэжлийн байгууллагын хүмүүстэй хамтран жилд 1 удаа зохион байгуулах	500,000	4 дүгээр улиралд багтаан	ХАБЭА ажилтан	
4	Аюул, ослын үед ажиллах төлөвлөгөөг боловсруулж, байгууллагын удирдлага болон орон нутгийн онцгой байдлын газраар батлуулна	-		ХАБЭА ажилтан	
5	Ажилчдыг хөдөлмөр хамгааллын хувцас хэрэгслээр бүрэн хангах	-	2 дугаар улиралд	Удирдлага, ХАБЭА ажилтан	
6	Ажилчдыг эрүүл мэндийн үзлэгт жил бүр тогтмол хамруулах.	ХАБЭА-н зардлаас	2 дугаар улиралд	Удирдлага, Хүний нөөц	
7	Ажлын онцлогоос хамааруулан хордлого тайлах хүнс, бэлдмэлээр хангаж байх	200,000	Үйл ажиллагааны турш	Санхүү, ХАБ	

8	Гал унтраах хэрэгслээр засварын төвийн объектыг бүрэн хангах, гал түймэр унтраах талаар ажиллагсдыг сургах	-	Тогтмол	Удирдлага, ХАБЭА ажилтан	
9	Төслийн талбайд хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, техник ашиглалтын талаарх мэдээлэл бүхий самбарыг байршуулах, мэдээллийг цаг тухай бүрд нь шинэчилж байх	-	Тогтмол	Удирдлага, ХАБЭА ажилтан	
10	Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 2-р бүлгийн 101 дүгээр зүйлийн 1-д заасны дагуу байгаль орчны аудитыг эрх бүхий мэргэжлийн байгууллагаар хоёр жил тутам хийлгэж, холбогдох дүгнэлт, зөвлөмж гаргуулан хэрэгжүүлэх бөгөөд зөвлөмжид заасан хугацаанд тайлангаа аймаг, нийслэлийн байгаль орчны албанд хүргүүлэх	-	3 дугаар улиралд	Байгаль орчны мэргэжилтэн	
11	Орон нутгийн иргэдийг ажлын байраар хангах			Удирдлага, Санхүү, Хүний нөөц	
НИЙТ		700,000			

12. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ НӨЛӨӨЛЛИЙН БҮСИЙН ОРШИН СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

№	БОМТ, БОМТ-ний хэрэгжилтийг тайлагнахад оролцогч талууд	Тайлагнах хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Зохион байгуулах хугацааны тов	Тайлагнах зардал, төг	Хариуцан зохион байгуулах албан тушаалтан/ажилтан	Зохион байгуулах газар
1.	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам	Тайлангийн эх хувь болон цахим хэлбэрээр албан бичгийн хамт	БОМТ-ний хэрэгжилтийн тайлан, дараа оны БОМТ-ний төсөл	12 дугаар сарын 30-наас өмнө	-	Байгаль орчны мэргэжилтэн	БОУАӨЯ
2.	Өмнөговь аймгийн байгаль орчны газар	Тайлангийн эх хувь болон цахим хэлбэрээр албан бичгийн хамт	БОМТ-ний хэрэгжилтийн тайлан, дараа оны БОМТ-ний төсөл	11 дүгээр сарын 01-нээс өмнө	-	Удирдлага Байгаль орчны мэргэжилтэн	Өмнөговь аймгийн байгаль орчны газарт
3.	Гурвантэс сумын ЗДТГ	БОМТ-ний хэрэгжилтийн тайланг иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлаар оруулж танилцуулах	Хураангуй тайлан, танилцуулга	11 дүгээр сарын 01-нээс өмнө	500,000	Удирдлага Байгаль орчны мэргэжилтэн	Өмнөговь аймгийн Гурвантэс сумын ЗДТГ
НИЙТ					500,000		

13. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БОМТ-НИЙ НИЙТ ТӨСӨВ

№	Бүрэлдэхүүн хэсгийн нэр	Төсөв
1.	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах төлөвлөгөө	4,230,000
2.	Ногоон байгууламжийн төлөвлөгөө	8,527,500
3.	Осол эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөө	200,000
4.	Хог хаягдал	2,985,000
5.	Орчны хяналт шинжилгээ	1,900,000
6.	Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө	700,000
7.	Оролцогч, сонирхогч талуудад тайлагнах	500,000
Нийт		19,042,500

Цахим гүйлгээний баримт

Хүсэлтийн лавлах дугаар: S72961323202604303

Татсан огноо: 2026-04-30 14:33

Шилжүүлэгчийн дансны дугаар	Хүлээн авагчийн данс	Гүйлгээний дүн	Гүйлгээний төлөв
5205153324 MN670015005205153324	MN780090100900013406	9,521,250.00 MNT	Амжилттай
Шилжүүлэгчийн нэр ӨНӨД ТҮНШ ХХК	Хүлээн авагчийн нэр БО НӨХӨН СЭРГЭЭХ БАТАЛГАА	Гүйлгээний утга ӨНӨД ТҮНШ 3655318 БОМТ 2026 ОНЫ БАР ЬЦАА, БО НӨХӨН	
	Хүлээн авагчийн банк Төрийн сан	Гүйлгээний огноо 2026-04-30	

